

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет суспільно-гуманітарних наук та права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету суспільно-
гуманітарних наук та права

(протокол № 4 від «23» грудня 2024 р.)

Декан факультету суспільно-гуманітарних
наук та права

Тетяна СІРОШТАН

ПРОГРАМА

**Комплексний кваліфікаційний екзамен з англійської мови та
зарубіжної літератури з методиками їх викладання**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

**Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Українська мова і література.
Англійська мова і література**

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання для здобуття *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти* за освітньо-професійною програмою: *Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література (за спеціальністю: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література))* / Укладачі: к.пед.н., доцент Гончарова О.А., к.філол.н., доцент Огульчанська О.А. – Запоріжжя: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2024. – 35 с.

Ухвалено на засіданнях кафедр: української філології та зарубіжної літератури (протокол №10 від 19.12.2024 р.), германської філології та методики викладання германських мов (протокол №8 від «25» листопада 2024 р.).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацію положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамen з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання містить наступні дисципліни: “Методика навчання англійської мови”, “Практичний курс англійської мови”, “Історія зарубіжної літератури”, “Методика навчання зарубіжної літератури”.

Основна мета «Комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання» полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників до освітніх характеристик та кваліфікаційних стандартів, а також є заходом перевірки теоретичних знань і практичних умінь ЗВО, які вони одержали при вивченні освітніх компонентів, передбачених навчальним планом, що формують рівень учителя-професіонала.

Екзаменаційна картка до комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання містить чотири питання:

- 1) монологічна розповідь за запропонованою темою на англійській мові;
- 2) питання з методики навчання англійської мови;
- 3) питання з історії зарубіжної літератури;
- 4) питання з методики навчання зарубіжної літератури.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Методика навчання англійської мови” є створення у здобувачів вищої освіти широкої теоретичної бази для здійснення їх професійної діяльності; ознайомлення з найбільш відомими системами, методами, засобами та організаційними формами навчання іноземної мови; вироблення уміння ефективно і точно використовувати набуті теоретичні знання на практиці з урахуванням конкретних мов.

Метою курсу “Практичний курс англійської мови” є створення у здобувачів вищої освіти широкої теоретичної бази для її професійної діяльності та вироблення вмінь спілкуватися англійською мовою в усній та письмовій формі, що забезпечується формуванням навичок, необхідних для всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Курс “Історія зарубіжної літератури” передбачає цілеспрямоване, системне вивчення закономірностей розвитку зарубіжної літератури, ознайомлення з кращими зразками художнього слова, починаючи з доби Античності і завершуючи ХХ століттям, аналіз художніх творів, що належать до різних жанрів. Також здобувачі ознайомилися зі зразками різних художніх явищ, жанрів, стилів, що формувались у означений період у світовому літературному процесі. Тематичний зріз: широкий спектр культурно-історичного, політичного й економічного тла, на якому розвивалася зарубіжна література; творчість найяскравіших представників

літератури крізь призму філософії, естетики, особливостей культурно-сторичного руху, історії тощо.

Курс “Методика навчання зарубіжної літератури” показує своєрідність методики викладання літератури як науки, її складові частини і джерела розвитку. Зв’язок методики викладання літератури з іншими науками. Методи наукового дослідження.

ВИМОГИ

до здібностей і підготовленості осіб, що завершують навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

При складанні комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання здобувачі вищої освіти мають продемонструвати набуті під час навчання компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), цінувати різноманіття та мультикультурність; діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, критично її оцінювати й аналізувати, працювати автономно та в команді.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, прогнозувати, проектувати та моделювати освітній процес, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до навчання впродовж життя.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, застосовувати інноваційні методи й технології, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров’я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик навчання англійської мови та зарубіжної літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

ФК 2. Знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки; здатність до їх систематизації та використання.

ФК 3. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності.

ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, теорії та історії зарубіжної літератури та культури у процесі навчання.

ФК 6. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.

ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 8. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та іноземною мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 10. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

ФК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

Компетентності предметної спеціальності (ПК):

ПРН 1 – знати сучасні філологічні і дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури;

ПРН 2 – володіти фундаментальними знаннями для формування світогляду й соціалізації особистості та освоєння загальнопрофесійних дисциплін;

ПРН 4 – володіти класичними й інноваційними методиками викладання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти;

ПРН 5 – знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української та англійської мов;

ПРН 7 – оперувати знаннями із загальнотеоретичних та професійних дисциплін в обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи; правил академічної доброчесності; норм цитування при написанні наукових робіт;

ПРН 8 – знати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, екології;

ПРН 10 – володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки;

ПРН 11 – використовувати в практичній діяльності вчителів української мови та літератури й англійської мови і зарубіжної літератури новітні технології з урахуванням змішаного та дистанційного навчання; програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання;

ПРН 15 – розробляти плани-конспекти уроків з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури та методичні рекомендації щодо їх проведення;

ПРН 16 – вирішувати складні навчально-виховні завдання з урахуванням індивідуальних, соціально-психологічних особливостей, інтегрування різних видів діяльності та змісту різних дисциплін; критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією; прогнозувати, проектувати та моделювати освітній процес;

ПРН 17 – спілкуватися письмово й усно в україномовному та іншомовному соціумі в рамках професійного й наукового спілкування;

ПРН 19 – володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на різних етапах навчання;

ПРН 20 – систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності; зокрема, шляхом провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності з урахуванням принципу самостійності з метою запобігання академічному плагіату;

ПРН 21 – здійснювати рефлексію, самоаналіз та самокорекцію здійснюваної професійної діяльності; уміти генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя, розвиток проектної і грантової діяльності сучасного педагога;

ПРН 22 – аналізувати результати різних аспектів професійної діяльності з метою забезпечення конкурентоспроможності відповідних фахових послуг; проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей;

ПРН 24 – оцінювати особистий інтелектуальний та професійний рівень з точки зору різних аспектів професійної діяльності з метою забезпечення конкурентоспроможності відповідних фахових послуг;

ПРН 25 – володіти різними видами аналізу художнього твору, визначаючи його стильові і поетикальні домінанти, зв'язок твору з культурно-історичною епохою, застосовувати навички критичного мислення для аналізу, синтезу оцінювання інформації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Характеристика відповідей здобувача на питання білету
Незадовільно	1-59 б.	Здобувач не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність умінь міркувати.
Задовільно	60-73 б.	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Здобувач поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Добре	74-89 б.	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Здобувач демонструє розуміння матеріалу на хорошому рівні. Помітне прагнення здобувача логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
Відмінно	90-100 б.	Здобувач дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

БЛОК «МОНОЛОГІЧНА РОЗПОВІДЬ ЗА ЗАПРОПОНОВАНОЮ ТЕМОЮ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ»

Розмовна практика

1. English as a World Language.
2. What Makes a Good Teacher?
3. The European Values: Freedom, Democracy, Human Rights, Equality.
4. Future Plans and Ambitions.
5. Childhood memories.
6. Happiness: Health, Love or Money?
7. Accommodation (your ideal apartment).
8. Mass Media and Social Networking.
9. Spending Leisure Time. Hobbies.
10. Sports in Our Life. Healthy lifestyle.
11. Books in Our Life (my favourite English/ American/ Ukrainian writer/book).
12. My Favourite Actor/Film Director.
13. Illnesses and their Treatment. Medical care and first aids.
14. Trends and genres in music.
15. TV and Cinema. Their Impact on People.
16. Art (trends in art, my favourite picture/painter).
17. Things We Can't Imagine Our Life Without. Modern Inventions.
18. Britain and the British (geographical position, cities and towns, London, places of interest).
19. The USA and the Americans (geographical position, cities and towns, Washington, places of interest).
20. Ukraine and the Ukrainians (geographical position, cities and towns, Kyiv, places of interest).
21. There is No Place Like Home (native town / homes and housing in Ukraine).
22. My Future profession.
23. New Information Technologies and modern means of Communication.
24. English, American and Ukrainian characters. Overcoming stereotypes.
25. Travelling (top destinations, means of travelling).
26. Eating and Drinking Habits in English-speaking Countries and Ukraine.
27. Family Life (family relations, bringing up children, family problems).
28. The System of Education in Great Britain, the USA and Ukraine.
29. Environmental issues. Ecology.
30. Holidays and Family Celebrations.

I семестр

Тема 1. Living Together

Vocabulary: People. Appearance and Character. Relationships. Free time / daily activities. Phrasal Verbs. Grammar: Present Tenses. Time Adverbs. Comparatives and superlatives. Exclamations. Linking words. Reading: The Hadza Tribe (multiple choice). Listening: A radio interview. Speaking: Expressing opinion. Agreement/disagreement. Describing people. Writing: An opinion essay. CLIL/Culture: Globalization. British ethnicity.

Тема 2. Survival

Vocabulary: Accidents and disasters. Natural phenomena. Weather and clothes. Space exploration. Phrasal Verbs. Grammar: Past Tenses. Adjectives and Adverbs. Time adverbs. Reading: Houston, we've had a problem! (missing sentences). Listening: Monologues, a narration. Speaking: Describing an accident/disaster. Narrating an event. Writing: An informal e-mail. A new article. A story. CLIL/Culture: The phases of the Moon. Stonehenge.

Tema 3. Work

Vocabulary: Jobs of the future. Work and education. Phrasal Verbs. Grammar: Future tenses. Time clauses. Reading: The Robot Professionals (multiple matching). Listening: A dialogue. An advert. Speaking: Describing work routine. A job interview. Writing: A CV. A letter of application. CLIL/Culture: Child Labour in Victorian Times. A Traditional Job.

II семестр

Tema 4. Entertainment

Vocabulary: Arts and Crafts. Theatre and Performances. TV shows. Phrasal Verbs. Grammar: Passive voice. The causative. Reading: Hand-imal Art (missing sentences). Listening: Monologues. A radio talk. Speaking: Describing your favourite show or performance. Writing: A biography. A book review. CLIL/Culture: Sculpture. Tate Modern.

Tema 5. Can you help?

Vocabulary: Global issues. The environment. International organizations. Phrasal Verbs. Grammar: Reported Speech. Reading: Electric Light (matching headings to paragraphs). Listening: Radio interview. Monologues and dialogues. Speaking: Make a presentation. Make a suggestion. Writing: Summary. An essay providing solution to the problem. CLIL/Culture: Energy Resources. The first Wind Turbine.

Tema 6. Don't be afraid!

Vocabulary: Fears and phobias. Feelings. Body Language. Phrasal Verbs. Grammar: Modals. Articles. Reading: Arachnophobia (matching headings to paragraphs). Listening: Radio Interview. Monologues. Speaking: Describing stressful situations. Writing: A paragraph giving advice. An informal e-mail giving advice. CLIL/Culture: Anxiety. Keep a Stiff Upper Lip!

Tema 7. Health and Food

Vocabulary: Health and fitness. Food and drinks. Illnesses and treatment. Sport. Phrasal Verbs. Grammar: Conditionals. Wishes. Infinitive/-ing-forms. Question-tags. Reading: Ways to Live to 100 (multiple choice). Listening: An interview. A conversation. Speaking: Expressing likes/dislikes. Making a decision. Writing: An informal email. For-and-against essay. CLIL/Culture: The Digestive System. Traditionally Unhealthy?

Tema 8. Amazing Journeys

Vocabulary: Travel. Holiday activities. Transport. City/country life. Phrasal Verbs. Grammar: Clauses. Reading: Simply Unforgettable (multiple matching). Listening: Dialogues. An advert. Speaking: Describing your holiday/holiday plans. Writing: An informal email about a place you visited. An informal letter giving information. CLIL/Culture: Dartmoor: A Granite Landscape. London.

III семестр

Tema 1. People and Jobs. Job interview.

Clothes Description. Physical/Character Description.

Present Simple, Present Continuous (affirmative, negative, interrogative). Consonant and Vowel sounds. Vocabulary "Personality. People and Jobs". Too-enough. Phrasal Verbs: *give*.

Tema 2. Places to Visit.

Accommodation. Weather Description. Holidays/Complaints.

Past Tenses. Present Perfect-Present Perfect Cont. Relative Pronouns. Phrasal Verbs: *take*.

Tema 3. Stories.

Types of Stories. Use of Senses, Feelings. Sequence of Events in a Story. Problem Solving. Reported Speech. Sequence Markers. Phrasal Verbs: *get*. Narrating a Story. Use of Senses/Feelings.

Tema 4. Disasters and Accidents.

Commenting on disasters. Presenting a News Bulletin. Suggesting Survival Techniques. Conditionals. Wishes. Causes/Prevention of Accidents. Phrasal Verbs: *cut*. Commenting on Disasters.

IV семестр**Tema 5. Festivals and Celebrations.**

Superstitions and Traditions. Comparing Festivals and Ceremonies. Melitopol sweet-cherry festival. Melitopol post-war revival. Passive Voice. Causative Form. Vocabulary related to Festivals/Ceremonies, Feelings, Superstitions. Phrasal Verbs: *carry*.

Tema 6. Meals. Eating Habits.

Making a Shopping List. Ordering in a Restaurant. Comparing and Contrasting Eating Places.

Countable/Uncountable nouns. Articles. Some/Any/No. Expressing Preferences. So/Such. Question Tags. Vocabulary related to Cooking, Kitchen Equipment. Phrasal Verbs: *turn*.

Tema 7. Crime and Punishment.

Precautions to Avoid Types of Crime. Making Speculations/Suggestions. Street Survey. Expressing Possibility, Assumptions, Obligation, Necessity, Prohibition, Criticism. Making Assumptions. Vocabulary of Crime and Punishment. Courtroom Vocabulary. Phrasal Verbs: *break*.

Tema 8. Sports.

Hobbies. Sports Equipment. For/Against Certain sports. Football Violence. Benefits of Sports. Making Suggestions / Responding. Comparing Sports and Hobbies.

Tema 9. Environmental Issues.

Problems and Solutions. Suggestions to Protect Animals. Zoos. Extinct Animals. How Environmentally Friendly are You?

Positive/Negative Addition. Expressing Contrast. Joining Ideas. Cause/Reason and Result. Reasons Animals Become Extinct. Problems and Solutions. Phrasal Verbs: *put*.

Tema 10. Education.

Types of Educational Places, Equipment. School Subjects. Teacher's Qualities. Importance of Computers. For/Against Sitting Exams. Melitopol – an educational center. Diversity in education unites.

Expressing Purpose. Future Forms. Types of Educational Places, Equipment. Describing Qualities of a Teacher. School Subjects. Phrasal Verbs: *bring*.

Tema 11. Entertainment.

Past-time Activities. Film Reviews. Suggestions to Spend an Evening Out. Comparing Types of Entertainment. Asking for/Refusing/Giving Permission, Offers/Suggestions. Participles. Bare Infinitive/-ing Form. Tense Revision. Film Reviews. Places/Types of Entertaining. Phrasal Verbs: *run*.

Tema 12. Transport.

Comparing Means of Transport. Booking a Ticket. Checking In at the Airport. Travel Advice. Vocabulary Related to Cars. Comparative/Superlative Forms. Comparing Means of Transport. Booking a Ticket. Checking in at the Airport. Phrasal Verbs: *go*.

V cemectp

Tema 1. Personality and character

Questions and answers. Grammar. Question formation. Vocabulary. Working meaning out from the context. Pronunciation. Intonation: showing interest.

It's a mystery. Grammar. Auxiliary verb. Comparatives. Vocabulary. Compound adjectives. Modifiers. Pronunciation. Intonation and sentence rhythm.

Tema 2. Illnesses and their Treatment

Doctor, doctor. Grammar. Present Perfect Simple and Continuous. Question formation. Vocabulary. Illnesses and injuries. Pronunciation. [ʃ], [dʒ], [tʃ] and [k]. Writing. An informal letter.

Act your age. Grammar. Using adjectives and nouns. Adjective order. Vocabulary. Clothes and Fashion. Modifiers. Pronunciation. Vowel sounds. Writing. Detailed descriptions.

Tema 3. Travelling. Leisure Time

Fasten your seat belts. Grammar. Narrative tenses. Past Perfect Continuous. So/such...that. Vocabulary. Air Travel. Pronunciation. Irregular past forms. Sentence rhythm.

A really good ending. Grammar. The position of adverbs and adverbial phrases. Vocabulary. Adverbs and adverbial phrases. Pronunciation. Word stress and intonation. Writing. A short story.

Tema 4. The Environment. Weather

Stormy weather. Grammar. Future Perfect and Future Continuous. Vocabulary. Environment. Weather. Pronunciation. Vowel sounds. Writing. For and against. Write a blog post.

A risky business. Grammar. Zero and first conditional. Future time clauses. Vocabulary. Expressions with *take*. Pronunciation. Linked phrases. Writing. For and against. Write a blog post.

VI cemectp

Tema 5. Feelings and Emotions

I am survivor. Grammar. Unreal conditionals. Vocabulary. Feelings and Emotions. Pronunciation. Word stress in three- or four- syllable adjectives. Writing. A blog post.

Wish you were here. Grammar. Wish for present/future. Wish for past regrets. Vocabulary. Expressing feelings with verbs or *ed / ing* adjectives. Pronunciation. Sentence rhythm and intonation. Writing. A short story.

Tema 6. The World of Music

Night, night. Grammar. *Used to, be used to, get used to*. Vocabulary. Sleep. Pronunciation. [s] and [z]. Listening and Speaking.

Music to my ears. Grammar. Gerund and Infinitive. Vocabulary. Music. Pronunciation. Words from other languages. Video listening and speaking.

Tema 7. Stage and screen

Let's not argue. Grammar. Past modals. Must have, etc., would rather. Vocabulary. Verbs often confused. Pronunciation. Weak form of *have*. Writing. Applying to a face-to-face argument.

It's all an act. Grammar. Verbs of the senses. Vocabulary. The Body. Pronunciation. Silent consonants. Writing. Describing a photo.

Tema 8. Crime and Punishment. Mass-media

Cutting crime. Grammar. The Passive (all forms), have something done, it is said that..., he is thought to..., etc. Vocabulary. Crime and punishment. Pronunciation. The letter u. Listening and Speaking.

Fake news. Grammar. Reporting verbs. Vocabulary. The media. Pronunciation. Word stress. Video listening and speaking.

Тема 9. Business and advertising. Towns and Cities

Good business. Grammar. Clauses of contrast and purpose. Vocabulary. Advertising, business. Pronunciation. Changing stress on nouns and verbs. Listening and Speaking.

Super Cities. Grammar. Uncountable and plural nouns. Vocabulary. The media. Pronunciation. Word stress with prefixes and suffixes. Writing. A report.

Тема 10. Science and discoveries

Science facts, science-fiction. Grammar. Quantifiers: all, every, both, etc. Vocabulary. Science. Pronunciation. Stress in word families. Listening and Speaking.

Free Speech. Grammar. Articles. Vocabulary. Collocations: word pairs. Pronunciation. Pausing and sentence stress. Listening and Speaking.

VII семестр

Тема 1. Communication.

The rules of communication. The letter is dead, long live the letter! Vocabulary and skills development. Speaking and writing. Video: Minority languages in the British Isles. Grammar focus: Different types of questions. Present perfect simple and continuous. Vocabulary: Conversation. Written communication. Verbs + prepositions. Dealing with problems on the phone. Reading: Guessing the meaning of the words. Listening/ Speaking/ Writing activities. Writing an informal email giving news. Video: Minority languages of Great Britain.

Тема 2. Escape.

Out of your comfort zone. An extraordinary escape. Vocabulary and skills development. Speaking and writing. Video: Learning holidays. Grammar focus: Talking about past events. Past perfect forms. Vocabulary: Talking about travel and adventure, Adjectives of feelings. North American. English Reading/ Listening: Understanding North American and British accents. Speaking: telling and reacting to a story. Writing activities: Writing an email of complaint. Video: Learning holidays.

Тема 3. Invest.

Invest your future. Best ways to invest your time. Vocabulary and skills development. Speaking and writing. Video: The future if work. Grammar focus: Talking about the future. Vocabulary: Talking about learning, thinking and knowledge. Collocations with time and money. Noun suffixes. Reading: Skimming a text using topic sentences. Listening / Speaking: saying how likely something is to happen. Writing activities: A balanced opinion essay. Video: The future if work.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вербма Г. В., Вербма Л. Г. Довідник з граматики англійської мови. К.: Освіта, 1995. 320 с.
2. Evans V., Dooley J. Enterprise 4 Coursebook (intermediate) – Express Publishing 1997. 198 p.
3. Evans V., Dooley J. Enterprise 4 Workbook (intermediate) – Express Publishing 1997. 83 p.

4. Evans, V., Dooley, V. New Round Up 5. Pearson Education Ltd.
5. Evans, V., Dooley, V. New Round Up 6. Pearson Education Ltd.
6. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Fifth Edition. Oxford: Oxford University Press, 1995. 1428 p.
7. Murphy, Raymond. English grammar in use: a self-study reference practice book for intermediate students, with answers. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. 328 p.
8. Oxenden, C., Latham-Coenig, Ch. New English File. Student's Book. Pre-Intermediate. Oxford University Press.
9. Oxenden, C., Latham-Coenig, Ch. New English File. Workbook. Pre-Intermediate. Oxford University Press.

Додаткова:

10. Бабелюк О. А., Коляса О. В. Практика усного та писемного англійського мовлення: фразеологічні одиниці та синоніми, 42 [англ.], 2010.
11. Валігура О. Тестові завдання з англійської мови (для вступників до вищих навчальних закладів). Видання друге, доповнене. Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. 192 с.
12. Кецик-Зінченко У. В. Практичний курс англійської мови: навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2018. – 146 с.
13. Остапенко В. І., Федірко С. М. English Tenses in Use: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 160 с.
14. Петрова Т. М. How to write essays: навчально-методичний посібник англійською мовою. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2017. 72 с.
15. Саволайнян Я. В. English in everyday situations. Кам'янець-Подільський: Апостроф, 2017.
16. Хоменко Е. Г. Граматика англійської мови: навчальний посібник / Е. Г. Хоменко. – 4-те вид., стер. – К.: Знання, 2015. – 606 с.
17. Хоптяр А. О. "The light in the heart", V.Woolf. Short stories for home reading: навчально-методичний посібник для розвитку усного та писемного мовлення студентів I-IV курсів факультету іноземних мов. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. 52 с.
18. Longman Alexander L. G. (Louis George). English grammar practice (intermediate level). Longman Group UK Limited, 1990. 296 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. British Broadcasting Corporation. URL: www.bbc.co.uk
2. Cambridge dictionary on-line. URL: <https://english-online.org.ua/dictionary/Cambridge>
3. Dictionary: meanings and definitions of words. URL: <https://www.dictionary.com/>
4. EnglishLib. URL: english-grammar.biz
5. English dictionaries. URL: <http://dictionary.cambridge.org/>
6. English File Third Edition Pre-Intermediate. URL: <https://elt.oup.com/student/englishfile/preint3/?cc=ua&selLanguage=uk>
7. English File Third Edition Pre-Intermediate video. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FPYmW4b73Vk&list=PLu2JG3vjsOr6TioHM3z0bMnKdqzeQ907q>

8. English Grammar Test. Check your English Level Online. URL: <https://www.oxfordonlineenglish.com/english-level-test/grammar>
9. English Grammar Tests. URL: <https://www.englishtestsonline.com/english-grammar-tests/>
10. English Language Teaching: Oxford University Press. URL: www.oup.com/elt
11. English On-line. URL: abc-english-grammar.com
12. Learning English together. URL: <http://englishtips.org/>
13. LinguaSpectrum Plus. English Language Tips, Tricks, & Lessons. URL: <http://linguaspectrumplus.com>
14. Livejournal. URL: <https://englishwell-org.livejournal.com>
15. Multitran dictionary. URL: www.multitran.ru
16. New English File pre-intermediate (32 video). URL: https://www.youtube.com/watch?v=3awW5z-8yBo&list=PLazyjtHDSOXo0gmTHglRRf_WpedA7GemU
17. Oxford languages. URL: oxforddictionaries.com

БЛОК «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

Методика як наука про навчання іноземних мов. Загальна і окрема методика. Зв'язок методики з іншими науками. Суть поняття “метод”. Метод як базисна категорія і як спосіб діяльності вчителя. Основні та допоміжні методи дослідження у навчанні іноземних мов. Суть поняття “принцип”. Загально-дидактичні та власне методичні принципи навчання іноземних мов.

Мета навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах: комплексна реалізація практичних, освітніх, виховних та розвиваючих цілей навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах. Зміст навчання іноземної мови та характеристика його основних компонентів. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу з іноземної мови. Характерні риси уроку іноземної мови. Типи уроків іноземної мови. Структура уроку іноземної мови. Постійні та змінні компоненти. Планування навчального процесу з іноземної мови в середніх навчальних закладах. Види планів. Суть поняття “вправа” та її структура. Класифікація вправ для навчання іноземної мови. Засоби навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах та їх класифікація. Суть поняття “НМК” та його структура. Контроль у навчанні іноземної мови. Види, форми та функції контролю. Тестування. Мета і зміст навчання фонетичного матеріалу в середніх навчальних закладах. Принцип апроксимації. Система вправ. Проблема навичок і вмінь мовлення у навчанні іноземних мов та їх характеристика. Мета і зміст навчання граматичного матеріалу в середніх навчальних закладах. Активний і пасивний граматичний мінімум. Система вправ. Мета і зміст навчання лексичного матеріалу в середніх навчальних закладах. Активний і пасивний лексичний мінімум. Система вправ. Назвіть способи семантизації нових лексичних одиниць та обґрунтуйте вибір того чи іншого способу. Навчання техніки письма: графіки, каліграфії, орфографії. Система вправ. Навчання писемного мовлення. Система вправ. Завдання та труднощі навчання техніки читання. Система вправ. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Види читання: ознайомлювальне, вивчаюче та переглядове. Система вправ. Мета і зміст навчання діалогічного мовлення. Система вправ. Мета і зміст навчання монологічного мовлення. Система вправ. Визначте комунікативні функції діалогічного і монологічного мовлення та порівняйте їх лінгвістичні та психологічні особливості. Мета і зміст навчання аудіювання в середніх навчальних закладах. Труднощі сприйняття і розуміння аудіотекстів та шляхи їх подолання. Система вправ. Позакласна робота з іноземної мови. Види, форми та принципи позакласної роботи. Сучасна методична концепція: методична система інтенсивного навчання іноземних мов. Критичний аналіз усного методу Г. Пальмера. Критичний аналіз методу навчання читання М. Уеста. Критичний аналіз аудіолінгвального та аудіовізуального методів. Характеристика чинних програм з іноземної мови.

Тема 1. Система освіти в Україні та навчання іноземних мов. Концепція Нової української школи.

Принципи навчання іноземних мов в Україні в системі освіти; ступені навчання іноземних мов в межах загальної середньої освіти; державний освітній стандарт з іноземної мови; Закон України «Про освіту», Концепція НУШ, особливості кваліфікації вчителя іноземної мови згідно з сучасними вимогами суспільства.

Тема 2. Методика навчання іноземних мов як наука. Академічна доброчесність.

Завдання методики навчання іноземних мов. Інструментарій і методологія науки. Міжпредметні зв'язки методики навчання іноземних мов. Ознайомлення з правилами і нормами академічної доброчесності (АД) в Університеті та дотриманні стандартів чесно́ї та високопрофесійної діяльності здобувачів вищої освіти Університету у науково-дослідницькій сфері та освітньому процесі.

Тема 3. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.

Особливості мовленнєвої діяльності та спілкування з позицій психології та лінгвістики. Специфіка визначення понять «навичка» та «вміння» у навчанні іноземних мов. Система вправ для формування навичок та розвитку вмінь іншомовного мовлення.

Тема 4. Функції і особливості організації контролю у процесі навчання іноземної мови.

Функції контролю; види контролю, форми контролю, об'єкти контролю; особливості організації тестового контролю.

Тема 5. Навчання фонетичного матеріалу.

Поняття фонетичного мінімуму. Вимоги до вимови учнів та підходи до її навчання. Формування навичок вимови учнів. Формування навичок інтонаційного оформлення мовлення.

Тема 6. Навчання лексичного матеріалу.

Мета навчання лексичного матеріалу. Різновиди словникового запасу. Введення та закріплення лексичного матеріалу.

Тема 7. Навчання граматичного матеріалу.

Поняття та види граматичного мінімуму. Іншомовні граматичні навички. Особливості введення активного і пасивного граматичних мінімумів.

Тема 8. Навчання аудіювання та читання.

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Комплекс умінь аудіювання. Етапи навчання аудіювання. Труднощі навчання аудіювання. Система вправ для навчання аудіювання. Психофізіологічні механізми читання. Особливості підбору текстів для читання. Навчання техніки читання. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Труднощі навчання читання.

Тема 9. Навчання говоріння та письма іноземною мовою.

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності. Особливості навчання діалогічного мовлення. Особливості навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного і монологічного мовлення. Поняття письма і писемного

мовлення. Психофізіологічні механізми письма. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Навчання техніки письма. Навчання графіки й каліграфії. Навчання орфографії. Навчання писемного мовлення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/>
2. Комар О.А., Байдюк Л.М. Методика навчання іноземної мови: Лекційний курс з практикумом / укл.: О. А. Комар, Л. М. Байдюк. Умань, 2019. 96 с.
3. Концепція НУШ.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Надольська Ю.А., Коноваленко Т.В., Мінкова О.Ф. Словник-довідник з методики викладання іноземної мови / уклад. Ю.А. Надольська, Т.В. Коноваленко, О.Ф. Мінкова. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2020. 201 с.
5. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
6. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
7. Типова програма «Методика навчання англійської мови». Освітній ступінь бакалавра. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 126 с.
8. Холод І.В. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань: Візаві, 2018. 165 с.
9. Common European Framework of References for Language Learning, Teaching, Assessment. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 260 p.

Додаткова:

1. Алексеєнко І.В. Типологія уроків іноземної мови у старшій школі та її реалізація у змісті підручників / Проблеми сучасного підручника. 2015. Вип. 13. С. 19-29.
2. Бирюк О.В. Навчально-мовленнєва ситуація при формуванні лінгвосоціокультурної компетентності у навчанні читанні іншомовних текстів // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічна думка. 2016. Вип. 141. С. 18-21.
3. Дистанційне навчання. На допомогу вчителю. URL: https://nikolaev-inf.at.ua/index/distancijne_navchannja/0-32
4. Особливості формування навчально-стратегічної компетентності // Іноземні мови. 2019. № 4. С. 9-20.
5. Синхронне й асинхронне дистанційне навчання. URL: http://osvita.ua/school/method/78950/?fbclid=IwAR1Lt9tpn_KVNEhcrXN6O1Zb9BiAqghTSBMEoZrLdmzxaF98VLWXCTDU1Yc
6. Brown H. Douglas. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 6th ed. Pearson ESL, 2007. 491 p.
7. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.

8. Harmer J. How to Teach English. Pearson Education Limited, 2010. 288 p.
9. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
10. Nation, I.S.P (2013) Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge: Cambridge University Press.
11. Richards, J. C. (2015) Key Issues in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
12. Thornbury S. How to Teach English with Technology. Pearson Education Limited, 2008. 192 p.
13. Thornbury S. How to Teach Grammar. Pearson Education Limited, 2010. 182 p.
14. Thornbury S. How to Teach Speaking. Pearson Education Limited, 2009. 156 p.
15. Thornbury S. How to Teach Vocabulary. Pearson Education Limited, 2009. 185 p.
16. Thornbury S. How to Teach Writing. Pearson Education Limited, 2009. 154 p.

Електронні ресурси:

1. <http://eslsv001.esl.sakuragaoka.ac.jp/teachers/BR/>
2. <http://thecity.sfsu.edu/~funweb/>
3. <http://www.bangkokpost.net/education/home.htm>
4. <http://www.cambridge-efl.org.uk/support/index.htm>
5. <http://www.cltr.uq.oz.au:8000/~richardc/pubsoft.html>
6. <http://www.dir.yahoo.com/Reference/Dictionaries/English/>
7. <http://www.englishclub.net/>
8. <http://www.eslcafe.com/>
9. <http://www.freeenglish.net/english/index.html>
10. <http://www.freeyellow.com/members/barteldes/page 1.html>
11. <http://www.iatefl.org/index.htm>
12. <http://www.ling.lancs.ac.uk/staff/visitors/kenji/onlin.htm>
13. <http://www.lingolex.com/jstefl.htm>
14. <http://www.miyazaki-mic.ac.jp/faculty/jreinhar/surf.html>
15. <http://www.mofetsrv.mofet.macam98.ac.il/~ett/>
16. <http://www.netcolony.com/members/jorgehv/>
17. <http://www.rice.edu/projects/topics/Electronic/main.html>
18. <http://www.surrey.ac.uk/ELI/external.html>
19. <http://www.surrey.ac.uk/ELI/ltr.html>
20. <http://www.tesol.net/>
21. <http://www.west.net/~jbailey/>

БЛОК «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

Антична література. Періодизація давньогрецької літератури. Народно-поетична творчість. Міфотворчість і культ героїв. Старше покоління богів, Олімпійські боги, міфи про героїв. Складність гомерівського питання. Двоплановість творів “Одісея” й “Еліада”. Хронотоп творів. Образна система і двоплановість оповіді. Розвиток епосу (кіклічні поеми, гомерівські гімни, пародійний епос). Творчий шлях Гесіода. Проблематика, ключові моменти праці “Роботи і дні”. Лірика (мелос, ямбічна лірика, урочиста лірика). Творчий шлях Езопа. Езопова мова. Проблематика і стильові особливості байок Езопа. Вплив байкарської творчості Езопа для подальшого розвитку літератури Зародження і розвиток трагедії. Організація театрального мистецтва у Давній Греції. Зародження театру. Творчий шлях Есхіла. Формування філософських й естетичних принципів. Новаторство Есхіла. Тематика і проблематика “Прометея закутого”. Образна система. Творчість Софокла. Сюжетно-композиційні особливості твору Софокла “Цар Едіп”. Філософські ідеї твору. Багатогранність творчої спадщини Еврипіда. Творчий шлях письменника. Новаторство. Проблематика твору “Медея”. Образна система. Образна система твору “Іполіт”. Значення творчості Еврипіда для подальшого розвитку літератури. Значення творчості драматургів для подальшого розвитку літератури. Драма сатирів. Взаємозв'язок філософії і літератури цього періоду. Творчий шлях Менандра. Проблематика і сюжетно-композиційні особливості твору “Третейський суд”. Творчість Каллімаха. Долітературний період римської літератури. Народна творчість. Розвиток римського театру. Проблематика творчості Теренція. Сюжетно-композиційні особливості твору “Свекруха”. Образна система. Поетика твору “Брати”. Творчість Плавта. Філософські твори Цицерона. Соціокультурні умови становлення давньоримської літератури доби Імперії. Творчість Горація й Овідія.

Література Середньовіччя і Відродження. Ранній середньовічний епос. Кельтський епос. Ірландські саги: уладський цикл, цикл про Кухуліна, королівський цикл. Ісландські саги: “Старша Едда”, “Молодша Едда”. Поетика поеми про Беофульфа. Класичний середньовічний епос. Загальна характеристика розвитку класичного середньовічного епосу. Теорії складання героїчного епосу. Німецький героїчний епос. Французький героїчний епос. “Пісня про Роланда” – вершина французького епосу. Історична основа твору. Проблематика твору. Сюжетно-композиційні особливості. Образна система. Значення твору для подальшого розвитку літератури. Іспанський героїчний епос. Виникнення лицарства. Сюжетно-композиційні особливості роману про Трістана та Ізольду. Образна система. Образи Трістана та Ізольди у світовій літературі. Куртуазний роман і героїчний епос: до питання порівняльних студій. Бретонський цикл романів. Походження драми. Основні драматургічні принципи. Драматургічні жанри (міраклє, фарс, мораліте). Творчий шлях Боккаччо. Філософські принципи письменника. Аналіз новел Боккаччо. Монтеस्क'є – великий мислитель свого часу. Образ Франції у творі «Перські листи». Багатошаровість роману «Перські листи».

Значення творчого доробку Монтеस्क'є на подальший рух культурно-мистецької думки. Італійське відродження. Періодизація літератури доби Відродження в Італії. Провідні жанри літератури. Мак'явеллі Н. – видатний письменник пізнього Відродження. Творчість Ф. Петрарки. Відродження у Німеччині і Нідерландах. Соціально-культурні передумови виникнення Відродження у Нідерландах і

Німеччині. Творчість Е. Роттердамського. Творчість С. Бранта. Французьке Відродження. Загальна характеристика французького Відродження. Значення діяльності М. Наваррської у розвитку культури і літератури. Творчий шлях письменника Ф. Рабле. Історія створення “Гаргантюа і Пантагрюель”. Сюжетно-композиційні особливості. Образна система. Гротеск і гіпербола у романі. Творчість П. Ронсара. Новаторство Франсуа Війона. Англійське Відродження. Художньо-тематична своєрідність англійського Відродження. Творчість Дж. Чосера. Творчість Т. Мора. Багатогранність творчого доробку В. Шекспіра. Творчий шлях письменника. Розвиток театру і Шекспір. Філософські питання і проблематика твору “Гамлет”. Поняття “гамлетизм”. “Отелло” – сюжетно-композиційні особливості. Аналіз наукових розвідок. Образна система твору “Ромео і Джульєтта”. Значення творчості В. Шекспіра. Відродження в Іспанії. Творчий шлях М. Сервантеса. Роман “Дон Кіхот” – пародія на лицарські романи. Образна система. Філософія твору. Аналіз головного конфлікту твору (ідеал/реальність). Жанрові особливості творів П. Кальдерона. Символіка твору «Життя – це сон». Образна система, хронотоп твору «Життя – це сон».

Література XVII – XVIII століття. Своєрідність розвитку зарубіжної літератури XVII ст. Культурно-історичні умови розвитку зарубіжної літератури XVII ст. Періодизація. Ренесансний реалізм і «низове бароко». Бароко як нове митецьке явище: основні естетичні засади; представники; традиції барокової літератури у літературах пізніших епох. Класицизм – провідний напрям у літературі XVII століття. Значення трактату Н. Буало «Мистецтво поетичне» для літератури класицизму. Основні тенденції розвитку літератури Франції XVII століття. Загальний огляд драматургії зазначеного періоду. П. Корнель – засновник класицистичної трагедії. П. Корнель і Ж. Расін – спільне і відмінне у драматичній творчості. Головні етапи життя й творчості П’єра Корнеля. Драматургія П. Корнеля: традиції і новаторство. Трагікомедія П. Корнеля «Сід» як класицистичний твір: а) художні та історичні джерела твору; б) головний конфлікт п’єси, його причини, особливості розвитку; в) герої трагікомедії як носії певних ідей, глибокий психологізм образів; г) образ короля, вагомість його рішень у творі; д) правило трьох єдностей. Полеміка навколо «Сіда». Шлях до театру Ж. Расіна. Філософія янсеністів Паскаля як один із чинників формування принципів Ж. Расіна. «Андромаха» і «Федра» – спільне і відмінне. Проблематика, образна система п’єс. Ж.-Б. Мольєр – творець класицистичної комедії. Головні етапи життя й творчості Ж.-Б. Мольєра. Творча історія комедії «Тартюф». Особливості головного конфлікту, специфіка фіналу комедії «Тартюф». Комедія «Дон Жуан»: історія створення, філософська проблематика, система образів комедії «Дон Жуан»: своєрідність трактування образу головного героя. Інтерпретація образу Дон Жуана у XVIII–XX століттях. Сатирико-комедійні типи в комедії «Міщанин-шляхтич». «Високий» комізм драматургії Мольєра. Культурно-історичні засади розвитку літератури Англії зазначеного періоду. Напрями, стилі, естетичні і філософські принципи. Творчість Джона Донна. Школа поетів-метафізиків і творчість Джона Донна. Тематичне розмаїття поетичної творчості Джона Донна. Жанрові особливості збірки «Священних сонетів». Періодизація творчості Джона Мільтона. Творчий шлях письменника. Релігія і політика у творчості Мільтона. Філософічність і біблійні мотиви у творі «Втрачений рай». Сильові особливості поеми «Втрачений рай». «Втрачений рай» у працях українських і зарубіжних дослідників. Своєрідність розвитку зарубіжної літератури XVIII століття. Культурно-історичні події у країнах

Західної Європи XVIII століття. Хронологічні межі літератури XVIII століття. Принципи провідних літературних напрямів літератури XVIII століття (класицизм, рококо, сентименталізм, преромантизм). Зростання ролі літератури в житті суспільства. Періодизація літератури Англії XVIII століття. Розвиток просвітницького роману. «Робінзон Крузо» Д. Дефо як твір епохи Просвітництва. Англійська література на межі XVII–XVIII ст.: огляд розвитку. Головні етапи життя й творчості Д. Дефо. Розмаїття його творчості. «Робінзон Крузо» в його зв'язках з традиціями документального жанру. Сюжетна організація роману. Образ Робінзона – людини нової буржуазної Європи. Образ П'ятниці як втілення «природної людини». Місце роману Дефо в світовій літературі. Головні етапи життя й творчості Д. Свіфта. Жанрова своєрідність твору «Мандри Гуллівера». Країни, які відвідав Гуллівер: звичаї, спосіб життя, ідеологія. Образ Гуллівера. Сатира у романі. Автобіографізм і народність творчості Р. Бернса. Мотиви поетичного доробку. Вплив творчості Р. Бернса на літературу доби романтизму. Література Франції XVIII століття. Багатогранність творчої спадщини Вольтера. Основні естетичні і філософські принципи Вольтера. Жанрове розмаїття творчої спадщини Вольтера. Сюжетно-композиційні особливості філософської повісті «Кандід». БагатопроBLEMність сатиричної поеми «Орлеанська діва». Ідея «природності людини» у творі Вольтера «Простак». Головні етапи життя й творчості Д. Дідро. Естетичні погляди Дідро. Втілення у романі «Черниця» філософсько-естетичних поглядів Дідро: основа сюжету роману; жанр, форма оповіді; образ Сюзанни як «природної людини»; алегоричний зміст образу монастиря; стильова своєрідність роману. Проблематика філософської повісті «Небіж Рамо». Своєрідність розвитку літератури Німеччини XVIII століття. Періодизація літератури Німеччини XVIII століття. Вплив філософії Готфріда Вільгельма Лейбніца на розвиток літератури. Діяльність гуртка «бурі й натиску». Характеристика героя «штюрмерських» творів. Періодизація і проблематика творів Лессінга. Творчість Й. Гете. Життєвий шлях Й. В. Гете. Загальна характеристика його творчості. Основні теми та мотиви лірики Гете. Трагедія «Фауст»: роль Мефістофеля в пошуках Фауста; образ Маргарити. Специфіка її трагедійності; фантастичні образи міфологічного походження; світове значення «вічного образу» Фауста. Вплив творчості Гете на розвиток європейської літератури. Особливості розвитку італійської літератури у добу Просвітництва. Принципи і новаторство «комедії dell'arte». Внесок К. Гольдоні у розвиток італійського театру. Казки-ф'яби у творчому доробку К. Гоцці.

Література XIX століття. Культурно-історична ситуація в зарубіжних країнах початку XIX століття. Вплив філософії на розвиток напрямів і течій літератури. Своєрідність розвитку літератури Німеччини. Творчість Ф. Герделіна. Особливості розвитку німецького романтизму. Йенські та гейдельберзькі романтики. Новаторство митця Г. Гейне. Проблематика твору «Німеччина. Зимово казка». «Книга пісень» як відображення романтичного розриву з дійсністю. Своєрідність творчої манери Е.Т.А. Гофмана. Проблематика повісті-казки «Золотий горнець». Хронотоп твору. Специфіка романтичного гротеску у творі «Малюк Цахес». Періодизація французького романтизму. Творчість Б. Констана. Період Реставрації. Творчість Жорж Санд. Творчий шлях письменниці. Тематика і проблематика творів. Диліогія “Консуело” і “Графиня Рудольштадт” – проблематика творів, філософські й естетичні принципи. Поетика роману “Консуело”: образна система, сюжетно-композиційні особливості. Творчість Ламартіна. Англійський романтизм. Провідні риси творчості Ф.Р. де Шатобріана. Проблематика творів “Атала” і “Рене”.

Філософсько-естетичні принципи Ж. де Сталь. “Орас” – центральний твір другого періоду творчості. Головна ідея твору та її художня реалізація. Періодизація і жанрове розмаїття. Новаторство В. Скотта. Роман «Айвенго» – утілення стародавньої історії Англії. Образна система роману і психологізм. Особливості проблематики твору «Квентін Дорвард». Філософські ідеї у творі. Творчість У. Блейка. Творчість Байрона. Шлях розвитку італійського романтизму. Неокласицизм в літературі Італії. Творчість У. Фосколо. Історія написання й ідейне навантаження поеми “Гробниці”. Історична драма й історичний роман у творчості А. Мандзоні. Американська література. Творчість Е. По. Ідіостиль письменника. Проблема творів. Джеймс Фенімор Купер – класик американського романтизму. Роман “Шпигун” – перший історико-авантюрний роман Купера. Образна система, проблематика. Пенталогія про Шкіряну Панчоу – вершина творчості Ф. Купера. Своєрідність розвитку літератури реалізму в Англії. У. Теккереї – англійський письменник-сатирик. “Ярмарок марнославства” – знаковий твір в англійській літературі: проблематика, метафоричність. “Джейн Ейр” Ш. Бронте: художні особливості роману. Образна система. Соціокультурні чинники становлення реалістичних тенденцій. Розмаїття романних жанрових форм. Ч. Діккенс, У. Теккереї: до питання ідіостилю. Творчий шлях Ч. Діккенса. Розмаїття творчого доробку (теми, сюжети, жанрові особливості творів). Роман “Домбі і син”: проблематика, сюжетно-композиційні особливості, образна система. Моральні проблеми у творі “Різдвяна пісня в прозі”. Значення творчості письменника для подальшого розвитку літератури. Філософські й естетичні принципи американського реалізму. “Бостонська школа”. Творчість Б. Стоу і Марка Твена. Своєрідність розвитку реалізму у французькій літературі. Творчий шлях О. де Бальзака. Історія створення “Людської комедії”. Проблема творів циклу. Реалізація соціальних і моральних проблем у творі “Гобсек”. Занепад аристократії у творах “Гобсек”, “Батько Горіо”. “Батько Горіо”: композиція, образна система. Творчий шлях П. Меріме. Новелістика П. Меріме (три новели на вибір студента: тематика, проблематика, риси романтизму). Багатогранність творчості Г. Флобера: проблематика творів.

Література ХХ століття. Література кінця ХІХ – поч. ХХ століття. Суспільно-історичні і культурні чинники розвитку літератури цього періоду. Жанри, стилі, напрями. Розвиток поезії кінця ХІХ — поч. ХХ ст. Символізм (принципи, представники, аналіз 3-4 поетичних творів символістів). Експериментальна поезія Г. Аполінера. Творчість Уїтмена. Література ХХ століття. Модернізм. Вплив філософських, психологічних, естетичних концепцій на розвиток літератури цього періоду. Експериментальна проза. Реконструкція міфу у художніх текстах ХХ століття. Тема війни в німецькій прозі. Аналіз діяльності групи “Група 47”. Поняття “втрачене покоління”. Творчість Е.М. Ремарка. Творчість Г. Белля. Творчий шлях Е.М. Ремарка. Проблема твору “На західному фронті без змін”. Образна система і проблематика роману “Тіні в раю”. Тема втраченого покоління у творі “Три товариші”. Драматургія ХХ століття. Специфіка розвитку драматургії ХХ століття. Традиції і новаторство. Творчість Г. Ібсена. Творчість Б. Шоу. Творчість Б. Брехта. Творчість М. Метерлінка. Творчий шлях Гі де Мопассана. Естетичні й філософські принципи. Сюжетно-композиційний аналіз роману “Милий друг”. Образна система. Своєрідність розвитку англійської літератури першої і другої пол. ХХ століття. Гедонізм й естетизм О. Уайльда. Новаторство В. Вулф. Майстерність Артура Конан Дойля. Потік свідомості у творчості Джойса. Загальна характеристика

літератури США XX століття. Творчість Стейнбека. Творчість Фолкнера. Творчість Фіцджеральда. Роман-антиутопія XX століття. Специфіка розвитку жанру роману-антиутопії в зарубіжній літературі XX століття. Твір О. Гакслі «Який чудесний світ новий!» як образ абсурдної державної системи. Роман Орвелла «1984» як антиутопія. Французький натуралізм. Творчий шлях Е. Золя. Натуралізм у циклі «Ругон-Маккари». Сюжетні особливості роману «Жерміналь». Образні система роману. Символізм у назві твору. Екзистенціалізм як філософський напрям. Мартін Хайдеггер – основоположник екзистенціалізму. Екзистенційні концепції в літературі. «Чужий» у творах письменників-екзистенціалістів. «Чума» А. Камю: філософські ідеї в романі. Тлумачення назви твору. Образна система твору. Філософські концепції Ж.П. Сартра. Проблематика творчості. Екзистенційні мотиви у романі «Нудота». Соціокультурні чинники розвитку літератури США XX століття. «Американська мрія»: до теорії питання. Творчий шлях Т. Драйзера. Сюжетно-композиційні особливості роману «Американська трагедія». Психологізм роману.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акулова Н.Ю., Огульчанська О.А. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури» (Античність, Середньовіччя, Відродження) / Укл. Акулова Н.Ю., Огульчанська О.А. Запоріжжя, 2024.
2. Вишницька Ю., Тверітінова Т. Історія межі XIX — початку XX століття: навч.-методичний посібник для студентів / вид. 2-е випр, доповнене. Київ: Київський університет ім. Б. Грінченко, 2022. 304 с.
3. Гальчук О. Антична література: навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Київ: Вид-во Київського славістичного університету, 2008. 210 с.
4. Гурдуз А. Історія світової літератури (XIX – початок XX ст.): навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 192 с.
5. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури Середніх віків і Відродження. Київ: ЦУЛ, 2019. 279 с.
6. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
7. Давиденко Г. Й. Історія новітньої зарубіжної літератури: навч. посіб. Київ: Центр учбової літ-ри, 2008. 272 с.
8. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури XIX-поч. XX ст.: навч. посіб. Київ: Центр учбової літ-ри, 2009. 399 с.
9. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури XVII–XIX ст. Класицизм. Бароко. Просвітництво. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм: навч. посіб. Миколаїв: НУК, 2020. 140 с.
10. Ковбасенко Ю. Антична література: навчальний посібник для ВНЗ. Київ: Видавництво КМПУ «Університет», 2015. 256 с.
11. Козлик І. Світова література. Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика): навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Ігор Володимирович Козлик. Івано-Франківськ : СИМФОНІЯ форте, 2011. 344 с.
12. Кузьменко В.І. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навч. посіб. для студ.

- вищих навч. закладів / за ред. В.І. Кузьменка. – 2-ге вид., стер. Київ: Академія, 2012. 430 с.
13. Михед Т.В., Якубіна Ю.В. Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія / Упорядники: Михед Т.В., Якубіна Ю.В. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 952 с.
 14. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму: підруч. / Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. 415 с.
 15. Огульчанська О.А. Методичні рекомендації з освітнього компоненту “Історія зарубіжної літератури” (XVII-XVIII ст.) / Укл. Огульчанська О.А. Мелітополь, 2019.
 16. Огульчанська О.А., Землянська А.В. Історія зарубіжної літератури II пол. XX-поч. XXI ст.: навч. посіб.
 17. Осіпчук Г. В. Історія зарубіжної літератури. Романтизм як літературний напрям: навчальний посібник / Укладач Г. В. Осіпчук. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 127 с.
 18. Пашенко В. Антична література. Київ: Либідь, 2001. 718 с.
 19. Помазан І. О. Історія зарубіжної літератури XX століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл.: Нар. укр. акад. [каф. українознав.]. Х.: Вид-во НУА, 2016. 264 с.
 20. Пригодій С.М. Американський романтизм. Полікритика: навч. посіб. Київ: Либідь, 2006. 440 с.
 21. Удовіченко Г. Курс лекцій з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» [Текст]: для студ. Спец. 035 «Філологія», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. Нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Іноземної філології та перекладу; Г. М. Удовіченко. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2019. 121 с.
 22. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2023. 335 с.
 23. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: матеріали для вивчення: навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. 168 с.

Додаткова:

1. Акулова Н. Ю. “Код да Вінчі” у романі Адальберта Ерделі “IMEN”. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2020. (41). С. 68-72.
2. Акулова Н.Ю. (Ре)конструкція Джоконди в українській та англійській прозі 1920-х років крізь призму британського естетизму. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологічні науки. 2019. № 40. Том 2. С. 106 – 109.
3. Бабенко В. Тяглість традиції, закономірності поетичних прийомів, переосмислення канонічного канону dell’arte. Жанрова трансформація *commedia civile rusticale* у *commedia dell’arte* (італійська драматургія). Збірник наукових праць (філологічні науки), № 13, 2019, Р. 63–69.
4. Баласанян Н. Театр як антропологічна модель «дзеркала життя» та виховна стратегія гри у філософії Ф. Шиллера. Серія «Теорія культури і філософія науки», 2020, Випуск 62. С. 26–34.
5. Білецький В. Соціально-філософські погляди Джонатана Свіфта (на прикладі «Казки бочки»). Схід. 2014. №3 (129). С. 78–80.

6. Вечірко О. Специфіка романтичного гротеску у романі В. Гюго “Собор Паризької Богоматері” та казці Е.-Т.-А. Гофмана “Малюк Цахес”. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022. № 53. Том 2. С. 60–63.
7. Винар С. Комунікативна поетика драм Еврипіда: традиція і новаторство. Закарпатські філологічні студії. Вип. 28. Том 1. 2022. С. 235 – 243.
8. Гаврилів Т. Експресіонізм : [збірник наукових праць] / упоряд. Т. Гаврилів. Івано-Франківськ, 2004.
9. Галич О. Теорія літератури: [підручник] / за наук. ред. О. Галича. 2-ге вид. К.: Либідь, 2005. 488 с.
10. Гричаник Н. Роман “Орlando” – художня реалізація творчого методу В. Вулф. Наука та освіта в умовах війни: «Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка»: матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів, аспірантів та молодих учених, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти (розділ вища школа); (м. Глухів, 23-24 травня 2023 року), 2023. 291 с. С. 45 – 47.
11. Данченко М. Витоки німецької літературної казки рококо в першій половині XVIII ст. НАУКОВІ ЗАПИСКИ НаУКМА. 2016. Том 179. Теорія та історія культури. С. 64–67.
12. Деркачова О., Ушневич С. Сучасна англійська література: воркбук [електронне видання]. Івано-Франківськ, 2021. 95 с.
13. Євченко А. Карло Гольдоні як реформатор італійського театру. Соціально-гуманітарний вісник, 2019. № 2.
14. Козубенко Л. Роль музики в романі Г. Гессе “Гра в бісер”. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022. № 53. Том 2. С. 77 – 81.
15. Коломієць Н. Еволюція героїчного епосу Західної Європи доби пізнього Середньовіччя. Літератури світу: поетика, ментальність і духовність. 2015. Вип. 6. С. 316 – 323.
16. Константинова М., Ларіонова Н. Новаторство драматургії Бертольда Брехта. Інтегрований урок. Зарубіжна література в школах України. 2019. №7-8. С. 52–56.
17. Косс А. Трансформації гуманізму: між наукою і філософією. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2023. С. 57–62.
18. Крипчук М. Символічна образність масових видовищ Давньої Греції (на прикладі діонісійських містерій). Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2014. №3. С. 206 – 211.
19. Кушнірова Т.В. Англійська література в культурологічному вимірі (модерний і постмодерний аспект): навчально-методичний посібник. Тетяна Кушнірова. Полтава, 2017. 107 с.
20. Лютий Т. Філософські інтерпретації самотності в сатирі Франсуа Рабле, в трагедії Вільяма Шекспіра та в епічному романі Мігеля де Сервантеса. Наукові записки філософії НаУКМА. Філософія і релігієзнавство. Т. 11–12. 2023. С. 54 – 67.
21. Маркова М. Джон Донн: ступаючи на terra incognita. «Молодий вчений». 2017. № 4.3 (44.3). С. 146–150.
22. Маркова М. Осмислення проблеми петраркізму Джона Донна у літературознавчому дискурсі. Вісник Дніпропетровського університету імені

- Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки». 2016. № 2 (12). С. 67–73.
23. Несторова Л. Сумна радість поезії Ф.Г. Лорки. Зарубіжна література. 2006. №1. С. 6–9.
 24. Огерук В. Абсурд як один із засобів творення роману "Мандри Гуллівера" Джонатана Свіфта. URL : <https://litgazeta.com.ua/articles/absurd-yak-odyn-iz-zasobiv-tvorenniya-romanu-mandry-gullivera-dzhonatana-svifta/>
 25. Огульчанська О.А. Галерея жіночих образів у романі А. Кроніна "Зірки дивляться вниз". Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія, 2019, № 39. Том 1. С. 113 – 116.
 26. Огульчанська О.А. Свій/чужий хронотоп у романі Дат Гатчисон "Сад метеликів". Українські студії в європейському контексті, №1. 2020. С. 131 – 133.
 27. Огульчанська О.А. Свій/чужий хронотоп у романі Еріха Марії Ремарка "Час жити і час помирати". Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Вип. 148, 2016. С. 128 – 132.
 28. Огульчанська, О. А. Поетикальні вектори романів Еміля Золя «Жерміналь» і Івана Франка «Борислав сміється». Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. 2021. (3). С. 142-145.
 29. Огульчанська О., Акулова Н. Методичні рекомендації до самостійної роботи з курсу "Історія зарубіжної літератури" / Укл. О. А. Огульчанська, Н.Ю. Акулова. Запоріжжя, МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2024. С. 47.
 30. Огульчанська О.А., Личковська І.О. Особливості соціально-психологічних романів Івана Франка "Борислав сміється" та Арчибальта Кроніна "Зірки дивляться вниз". Українська література у загальноєвропейському контексті. Вип. 2, 2019. С. 138 – 141.
 31. Петрушенко О. Естетика бароко у європейському культурному контексті. Проблеми гуманітарних наук. Філософія. 2015. С. 52- 59.
 32. Ревук Ю. Когнітивний простір образу Дон Жуана у світовій літературі. Філологічний часопис, Вип. 2 (10). 2017. С. 242–254.
 33. Сабадаш Ю. Гуманістичні ідеали північного Ренесансу в утопії Томаса Мора. Вісник Національної академії. 2017. С. 31 – 36.
 34. Северіна К. Риси Прометея в образі Сатани (за поемою Дж. Мільтона «Втрачений рай»). Матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «МОВА, ОСВІТА, НАУКА В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ». 2021. С. 148–149.
 35. Славич Т. Історія зарубіжної літератури (Антична література, література Середніх віків та Відродження): навчально-методичні розробки для студентів I курсу денної та заочної форми навчання факультету іноземної філології. Ужгород, 2023. 47 с.
 36. Смольницька О. Міфологізм у сонеті Джона Мільтона «On his deceased wife» і вірші Віри Вовк «Альцеста»: спроба компаративного аналізу. «Молодий вчений». № 6 (46). Червень, 2017. С. 172–178.
 37. Снегірьова В. Література класицизму. Мольєр «Міщанин-шляхтич». Всесвітня література в сучасній школі. № 3. 2017.
 38. Сорока Баяджиоглу Л. Повернення до античної міфології у творах епохи Ренесансу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022, № 54. С. 177 – 180.
 39. Тіхоненко С. Гротескні образи в романі Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера».

Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 10-11 листопада 2017 р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2017. С. 25–28.

40. Тіхоненко С. Гротескні форми – II частини роману Джонатана Свіфта «Мандри Гуллівера». *Trajectoriâ Nauki = Path of Science*. 2017. Vol. 3, No 11. С. 1001–1015.
41. Тіхоненко С. Роль жанрової специфіки роману Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера» у формуванні авторської моделі світу. URL : <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=35369185>
42. Хайруліна Н. Жанрова своєрідність українського та англійського реалістичного роману. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 19. Т. 2. Дрогобич, 2018. С. 101-106.
43. Черевченко В. В. Американська література епохи постмодернізму: навчальний посібник / укл. В. В. Черевченко. Умань: ВПЦ «Візаві», 2008. 110 с.
44. Шалагінов Б. «Фауст» Й. В. Гете: Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі 18–19 ст.: Монографія. Київ: Вежа, 2002. 280 с.
45. Шпетна С. А. Історія зарубіжної літератури XVII – XIX століть: Посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів філологічних факультетів / С. А. Шпетна, О. М. Кіріченко. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 90 с.
46. Halchuk O. Apple Blossoms and The Apple Tree: Two Perspectives Typological and Ideological Similarities in Short Stories by Mykhailo Kotsiubynskyi and John Galsworthy // *Respectus Philologicus*. 2020. Vol. 38(43), pp. 150–162. URL : <https://cutt.ly/EYP2dRD>
47. Megela I., Megela K. FICTIONAL BIOGRAPHIES OF JOSEF KNECHT THROUGH THE PRIZM OF TRANSPERSONAL PSYCHOLOGY (BASED ON HERMAN HESSE'S NOVEL “THE GLASS BEAD GAME”). *Scientific Journal of Polonia University*, 2021, 47(4). P. 49-57.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Літературна енциклопедія // УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/dic>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
3. Словник літературознавчих термінів // OnlyArt. URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms>
4. Corpus of Middle English Prose and Verse. URL: <https://quod.lib.umich.edu/c/cme/index.html>

БЛОК «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

Методика викладання зарубіжної літератури як наука і навчальна дисципліна.
Зміст і побудова курсу методики викладання зарубіжної літератури у школі.
Предмет, зміст, структура курсу у професійній парадигмі викладача.
Принципи викладання і структура літературної освіти.
Особливості шкільного курсу зарубіжної літератури.
Методи і прийоми навчання на уроках зарубіжної літератури.
Форми організації навчання зарубіжної літератури у НУШ.
Методика проведення лекційних занять на старшому етапі на уроках зарубіжної літератур.
Методика проведення сучасних уроків зарубіжної літератури.
Проблемне навчання як тип літературної освіти
Проблемний тип навчання на уроках зарубіжної літератури.
Методологія і методика аналізу художнього твору.
Шляхи аналізу художнього твору в закладах середньої освіти.
Вивчення теорії літератури та літературно-критичних статей.
Позакласна й позашкільна робота з літератури.
Гурткові (секційні) форми роботи в школі.
Інновації в гуманітарній освіті.
Інноваційні педагогічні технології вивчення зарубіжної літератури.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Бабенко В. Порівняльний аналіз оригіналу й перекладу під час вивчення зарубіжної літератури. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2005. № 6. С. 39–42.
- 2.Волинець І. Організація вивчення літературного краєзнавства на уроках зарубіжної літератури. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2008. № 1. С. 8–14.
- 3.Гузь О. До опанування засад методики навчального діалогу та особливостей структури сучасного уроку літератури. Зарубіжна література в навчальних закладах. 2006. № 11–12.
- 4.Єгорова Ю. Методичні рекомендації до курсу «Методика вивчення української і зарубіжної літератури на старшому етапі. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2018. 68 с.
- 5.Ісаєва О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 380 с.
- 6.Клименко Ж. Міжсеміотичний переклад як засіб поглибленого вивчення художнього твору: методичні рекомендації щодо використання зразків такого перекладу. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2007. №3. С. 6–8.
- 7.Клименко Ж. Порівняння оригіналу й перекладу в процесі вивчення зарубіжної літератури в старших класах. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2004. № 6. С. 16–20.

- 8.Клименко Ж. Розкриття значення перекладної літератури як важливого чинника формування української нації. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2006. № 6. С. 36–39.
- 9.Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах. Мелітополь, МДПУ. 2016. 348 с.
- 10.Костюк О.М. Методичні засади індивідуалізації викладання зарубіжної літератури // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2000. №5. С.2
- 11.Куцевол О. Методи навчання на уроках зарубіжної літератури в середніх класах. Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України. 2001. № 12. С. 2–11.
- 12.Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 320 с.
- 13.Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах / Мірошніченко Л.Ф. К.: Ленвіт, 2000. 240. [підручник для студентів-філологів] <http://194.44.152.155/elib/local/sk721423.pdf>
- 14.Методичні рекомендації до курсу “Методика вивчення світової літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти” для студентів магістратури спеціальності 014.01 „Мова та література (англ./нім) / Уклад.: Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М., Пономарець Г.М. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2017. 52 с.
- 15.Наукові основи методики викладання літератури [Навчально-методичний посібник] / За редакцією Н.Й.Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
- 16.Онкович Г. В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України : матеріали методологічного семінару. Київ : Педагогічна думка, 2009. С. 206–217.
- 17.Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі / [Навчальний посібник]. К.: Кондор, 2007. 316 с.
- 18.Tomlinson, C.A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms 2nd Ed. [Як диференціювати викладання у класах, де навчаються діти з різним рівнем здібностей] Alexandria, VA: ASCD. Chapters 11-13.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ:

- 1.Alberta Education. Elements of effective teaching practice: Differentiated instruction [Основи ефективного вчителювання: диференційоване викладання]. URL. www.learnalberta.ca/content/teacher/kes/pdf/or_ws_tea_lem_02_diffinst.pdf. (дата звернення: 19.10.2021).
- 2.Барчук В. Майстерність вчителя. Стаття-роздум. URL. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30682/. (дата звернення: 19.09.2021).
- 3.Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/>. (дата звернення: 25.08.2021).
- 4.Віртуальний підручник з української літератури. URL. <http://eureka.ucoz.ua/index/0-29>. (дата звернення: 8 .09.2021).
- 5.Волинець І. Позакласна робота з літературного краєзнавства в курсі світової літератури. URL:https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/14/statti/volinec.htm (дата звернення: 19.09.2021).

- 6.Галенко А. Культурологічна компетентність у структурі професійних компетентностей студентів філологічних спеціальностей. Науковий вісник Донбасу. 2012. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_25. (дата звернення: 7.10.2021).
- 7.Гондюл В.П. Методика викладання у вищій школі. Матеріали до курсу лекцій / Електронний варіант. К.: ІМВ КНУТІШ, 2000.
URL: <http://mi.iir.kiev.ua/progsubj/opp/index.html> (дата звернення: 19.09.2021).
- 8.Електронна бібліотека української літератури (Торонто)
URL: <http://www.utorontoca/elul>. (дата звернення: 19.09.2021).
- 9.Ісаєва О. Матеріали з методики викладання зарубіжної літератури.
URL: <http://www.isaieva.kiev.ua/student-us.html>. (дата звернення: 19.09.2021).
- 10.Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. - 340 с. URL: <http://nashaucheba.ru/v>. (дата звернення: 19.09.2021).
- 11.Клименко Ж. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української ідентичності учнів. Актуальні проблеми професійної підготовки студентів-філологів до роботи в сучасному освітньому просторі : збірник статей. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. Вип. 1. 37–49.
URL: <http://194.44.152.155/files/zbirnyky/>. (дата звернення: 9.10.2021).
- 12.Коломієць Н., Яременко Н. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. 187. С. 665–670.
URL:https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/Issue_187_FN.pdf.
(дата звернення: 19.09.2021).
- 13.Критика .URL:<https://krytyka.com/ua/journal>.
(дата звернення: 19.07.2021). Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою. URL. <http://chl.kiev.ua>. (дата звернення: 13.09.2021).
- 14.Небеленчук І. Мультимедійний супровід уроків літератури. Технологія фахової майстерності: електронні освітні ресурси та технології. 2015.
URL:<http://timso.koippo.kr.ua/hmura11/multymedijnyj-suprovid-urokiv-literatury/comment-page-1/>. (дата звернення: 9.10.2021).
- 15.Онлайн-бібліотека аудіокниг. URL: <https://sluhay.com.ua/>. (дата звернення: 13.09.2021)
- 16.Освіта. Стратегія України 2030. Київ, 2019. 35 с.
URL:https://www.slideshare.net/UIFuture/2030148758034?fbclid=IwAR138DX6lK6RES_D3E9cjOZcWVGzwnsgsnaseckjxAhBWN0Ye9jBH_p6PJad8.
(дата звернення: 13.09.2021).
- 17.Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум. 2019. 110 с.
URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/>.
(дата звернення: 13.09.2021).
- 18.Програма з зарубіжної літератури 5-12 класи / За ред.. Д. С. Наливайко. К. 2005.
URL.http://svitovalitera.at.ua/board/dokumentimon/programa_quot_zarubizhna_literatura_5_12_klasi_quot/2-1-0-8 (дата звернення: 24. 09.2021).
- 19.Українська бібліотека. URL. <http://www/liborgua> (дата звернення: 5.06.2021).
- 20.[extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/486_vilnij-vibir_21.06.2023.pdf](https://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/486_vilnij-vibir_21.06.2023.pdf) /;

22. Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 28.10.2019р. №34/01-05) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>;
23. Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті навчання англійської мови (монологічне висловлювання з теми), методики навчання англійської мови, історії зарубіжної літератури та методики навчання зарубіжної літератури.

Форма контролю – співбесіда з екзамеаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь здобувача вищої освіти на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

При оцінюванні усної відповіді на перше питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися наступними критеріями:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання;
- незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;
- те, що у відповіді не теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки.

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки;
- нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.

Критерії оцінювання другого питання з методики навчання англійської мови:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого (5 балів);
- послідовний, логічний, обґрунтований, безпомилковий виклад матеріалу (4-5 балів);
- вільне володіння професійною термінологією (4-5 балів).

Оцінки «**добре**» (19-22) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (4-5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (4-5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому здобувач вищої освіти припускає незначні граматичні помилки (4 бали);
- послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу, але з не грубими помилками (4 бали);
- володіння професійною термінологією з незначними помилками (3-4 бали).

Оцінка «**задовільно**» (15-18) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу з поставленого питання (3-4 бали);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, розкриваються погляди декількох вчених на певну проблему, але не наводяться влучні приклади (3-4 бали);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-

комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому здобувач вищої освіти порушує логіку викладання матеріалу (3-4 бали);

- послідовний, логічний, але необґрунтований виклад матеріалу, який містить незначні помилки (3 бали);
- недостатнє володіння професійною термінологією (3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14) виставляється за:

- те, що у відповіді на питання здобувач вищої освіти висвітлює теоретичний матеріал не в повному обсязі – спрощений виклад матеріалу (0-3 бали);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється неповністю теоретичний матеріал, не розкриваються різні погляди вчених на певну проблему, не наводяться влучні приклади (0-3 бали);
- планування процесу навчання конкретного матеріалу, але не враховує ні різних видів індивідуалізації, ні особливості ступеня навчання (0-3 бали);
- послідовний, спрощений виклад матеріалу з грубими помилками (0-3 бали);
- часткове володіння професійною термінологією, з грубими помилками (0-3 бали).

Критерії оцінювання третього питання з історії зарубіжної літератури.

Третє питання стосується певного періоду із розвитку історії зарубіжної літератури, або аналізу твору письменника, що належить до певного напрямку чи течії. Оцінка знань випускників з освітніх компонентів є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності теоретичних відомостей, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення зазначених курсів.

23-25 балів – випускник дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми, демонструє знання художніх текстів та вміння їх аналізувати, обізнаність із літературно-критичними джерелами і вміння користуватися ними, а також спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Випускник вільно оперує літературознавчою термінологією, характеризуючи літературний процес відповідного періоду чи твори конкретного автора.

19-22 бали – випускник правильно і майже в достатньому обсязі дає відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з дисциплін, демонструє розуміння літератури та її зв'язку з історичним розвитком.

15-18 балів – випускник недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає зміст художніх текстів, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал.

1-14 балів – випускник не може викласти зміст питання, погано орієнтується у навчальному матеріалі, літературознавчих категоріях, не зміг самостійно проаналізувати творчість письменника або окремих творів.

Критерії оцінювання четвертого питання з методики навчання зарубіжної літератури.

23-25 балів – випускник вільно володіє матеріалом, самостійно оцінює окремі методичні явища, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для втілення певних методичних моделей.

19-22 бали – випускник володіє матеріалом, самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації.

15-18 бал – випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу методичних явищ, за обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

1-14 балів – здобувач вищої освіти не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.